

Список літератури:

1. Зелений туризм в Україні. Електронний ресурс. – URL: http://www.zeleniyturizm.com.ua/ua/zelenyy_turyzm/zelenyy_turyzm_v_ukrayini/

УДК 331.101

Семирга Л. І.,
магістрант кафедри туризму;
Архипова Л. М.,
д-р техн. наук, професор,
завідувач кафедри туризму,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

РОЛЬ ВІЛЬНОГО ЧАСУ ЛЮДИНИ У ВІДНОВЛЕННІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ПРИКЛАДІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Світові тенденції спонукають споживачів раціональніше розпоряджатись вільним часом, адже в ХХІ ст. з'явилися нові пріоритетні категорії якості життя. Важливим фактором в даному питанні є кількість вільного часу та об'єм праці, який людині доводиться виконувати. На відміну від тенденцій в розвинених країнах Європи та світу, українська система норм праці та відновлення трудового потенціалу залишається на проміжному етапі поміж радянською, котра вже застаріла, та не допрацьованою сучасною. Саме тому варто ширше розглянути питання рекреації в межах не тільки санаторно-курортної діяльності, але і її нових форм.

Звичайно, сучасні напрацювання вітчизняних вчених базуються на теоретичній основі радянських науковців, зокрема М. С. Мироненко, І. Т. Твердохлюбова, В. С. Преображенського, І. Зоріна, В. Квартальнова, О. О. Бейдика та ін. Проте, суттєво менше згадується такий науковець, як Джордж Торкільдсен, котрого світ вважає «батьком-засновником» рекреаційного менеджменту та одним з перших найвідоміших дослідників організації вільного часу та відпочинку людини [1]. Тільки на початку ХХІ ст. розвиток рекреаційної галузі науковці розпочали прямо пов'язувати зі структурою вільного часу населення, складовою якого і є «рекреаційний час» [2].

Необхідним є усвідомлення суспільством недооціненої важливості рекреації та необхідності правильної організації вільного часу людини, задля досягнення ефекту відновлення трудового потенціалу. За словами Йоанни Вуйчик, вільний час – це час, який не присвячений посиленій роботі (звичайній та додатковій), систематичній освіті, задоволенню елементарних фізіологічних потреб та постійним домашнім обов'язкам, а саме той час, котрий можна використовувати для відпочинку, незалежно від того, наскільки аргументована правильність його організації чи доцільність обраного методу його використання [3]. Тому можна стверджувати, що весь позаробочий час людини не варто вважати вільним і призначеним для рекреації. Відкинувши всі вище

обумовлені процеси, залишається саме той обмежений період, котрий може надати ефективно відновлення сил людини, спонукаючи його до вищої результативності в робочому процесі.

В 2015 році Швеція пішла на експериментальний крок, та скоротила робочий день до 6 годин в деяких регіонах. Через два роки в 2017 дослідження ВВС оцінило ефекти та результати таких нововведень. Влада м. Гетеборг на заході Швеції одна з перших активно впроваджувала тестовий 6-годинний режим робочого дня в різних структурах від державних служб, до маленьких підприємств. За 18 місяців досліджень один з медичних закладів міста показав неймовірний результат: продуктивність робочого процесу була збільшена на 85% [4]. Таким чином, експеримент в межах міста висвітлив значимі результати: зменшилась кількість лікарняних та витрачені кошти компаній в зв'язку з цим; завдяки зміщенню робочого графіку з'явилися нові робочі місця; інновації зазнали популярності та завдяки резонансу в ЗМІ ця ініціатива дала поштовх до дискусії про культуру робочого часу, роль вільного часу працівника та ефекти від оптимізації робочого графіку на глобальному рівні.

В листопаді 2019 корпорація Microsoft Японія запровадила чотирьохденний робочий тиждень і 3 дні вихідних для своїх працівників, що збільшило продуктивність праці на 40%. Результати також показали неймовірну економію для компанії: працівники взяли на 25,4% менше вихідних днів протягом місяця, надрукували на 58,7% менше сторінок та використали на 23,1% менше електроенергії в офісі, причому 92% співробітників заявили, що абсолютно задоволені програмою [5].

За даними досліджень світової Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) в 2018 році найменший робочий тиждень був в Нідерландах (29,3 год), на 3 години більший в Данії (32,4 год) і на 4,5 години - в Норвегії (33,8 год). Наближений до України і найбільший робочий тиждень в Європі у Польщі (39,8 год) та Угорщині (39,6 год). Проте, більшість європейських країн працюють близько 7 годин на день, а протягом останніх 20 років тенденція зменшення робочого часу набирає обертів.

Людина як особистість, її рівень життя, соціального забезпечення, її моральне та фізичне здоров'я – ось поняття, які починають цінуватись більше матеріальних цінностей, фінансових результатів діяльності чи статусів. Більшість європейських країн в ХХІ ст. зменшують робочий час працівників, що дає неймовірні результати. Проте, не тільки державні структури, але й приватні компанії активно впроваджують системи оптимізації робочого тижня, що збільшує кількість вільного часу та забезпечує повноцінне психофізичне відновлення. Більше того, вищенаведене доводить, що зменшення робочого часу призводить до економії ресурсів та може мати вплив на глобальне зменшення надмірного споживання у світі.

Список літератури:

1. Torkildsen G., Leisure and recreation management / G. Torkildsen // New York, Routledge, 5th edition. – 2005. – 580 p.

2. Гродзинська І. О. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект) : навч. посібник / І. О. Гродзинська, С. Г. Нездоймінов, О. В. Гусева, А. В. Замкова. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 264 с.

3. Wojcik J., Zdrowie jako wartosc wyrazana I dokonywana w perspektywie czasu wolnego / J. Wojcik // Praca zbiorowa/ Wydawnictwo internetowe e-bookowo.pl [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?id=OrhyDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>

4. Savage M., What really happened when Swedes tried six-hour days?/BBC [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/business-38843341>

5. Microsoft Japan's experiment with 3-day weekend boosts worker productivity by 40%/ Japan Today [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://japantoday.com/category/business/microsoft-japan%E2%80%99s-experiment-with-3-day-weekend-boosts-worker-productivity-by-40>

6. Average usual weekly hours worked on the main job/ ОЕСР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=ANHRS#>

УДК 379.8

Козлова А. О.,

канд. екон. наук,

ст. викл. кафедри туризму і готельного господарства;

Приходько М. Д.,

студентка факультету менеджменту,

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ

Останнім часом у світі спостерігається зростання інтересу туристів до лікувально-оздоровчого туризму. Швидкий темп життя, безліч стресових ситуацій, зростання потоку інформації, несприятлива екологічна обстановка в більшості країн змушує людей звертатися до цього виду туризму.

Лікувальний туризм здійснюється з метою зміцнення здоров'я і передбачає перебування в санаторно-курортних установах. Туризм із метою лікування виокремлений і у класифікації осіб, які подорожують, рекомендованій UNWTO [1]. Метою оздоровчого туризму є профілактика захворювань і відпочинок. Він характеризується більшою тривалістю подорожі, відвідуванням меншої кількості міст і більшою тривалістю перебування в одному місці, тобто поряд із проведенням дозвілля передбачає відпочинок. Виокремлення оздоровчого туризму також відповідає класифікації UNWTO.

Особливостями лікувально-оздоровчого туризму є: